

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések 's előléptetések; budapesti napló; farsangi élet fővárosinkban, magyar játékszíni előadások, 's a' t.; Zemplény megyei közgyűlési határozatok; nemzeti casinói közgyűlés; gazdasági egyesület; külföldre; tózsér 's iparügy; 's a' t.) Ausztria, Amerika (elnöki üzenet; 's a' t.) Spanyolország (Cabrera élete veszélyen kívül; 's a' t.) Anglia (a' parlament megnyitva; trónbeszéd; 's a' t.) Franciaország (Lajos Fülöp beszéde a' választási íratke zéhez vettek; páriszéki ülések; bővebb részletek Thiers beszédjéből; 's a' t.) Görögország.

Magyarország és Erdély.

ORSZAGGYŰLÉSI HIREK. Zemplény megye részéről jan. 15., 16., 17. 's

18kán közgyűlés tartatván a' köztanácskozás fontos végzetményi köv. 1) A' közelebb tartatott tisztválasztáskor felbomlott rend helyreállítását végett legfelsőbb Helyről k. kirendelt, teljes hatalmú kir. biztos, Tajnáy János árva-megyei főisp. jan. 20ra határozott nagygyűlésben, Szentiványi Károly első alisp. kíséretében megjelenvén, szíves eljenkiáltásokkal üdvözöltetett, 's midőn ekkép az elnöki székhez jutott, hogy kir. fels. Küldője iránti mély hódolatát nyilvánít-hassa, magas küldetése okát és célját néhány fontos szavaival állva terjesztvén elő, kir. megbízatását törvényesítendő 's bővebben kimagyarázandó azon kegy. kir. leiratot, mellyet dics. uralkodó Urunk 's Királyunk 1839. december 4dikéről 16235 955 sz. a. saját kir. aláírása alatt e' megye közönségéhez intézni méltóztatott, mellyben a' közelebbi tisztválasztáskor történt méltatlan tetteknek ÓFelsége tudomására hitelesen juttatásból származott kedvetlen megilletődését 's illy mérenyeknek kir. legfelsőbb kötelessége szerint törtéendő megfosztását nyilvánítván, az elkövetett vétkek szerzőinek 's részestársaiknak a' kir. biztos által kinyomoztatását, azoknak e' megye törvényszéke elébe idéztetését 's törvények szigorúsága szerint minden halogtatás nélküli megítélését, valamint a' felbomlott jó rend helyreállítását kegy. elrendelni, a' kir. biztost illető minden tisztelet 's engedelmesség szoros meghagyása mellett fogadtatni parancsolja, felolvastatván, az elnöki székelt barsány eljenkiáltások közt foglalá el. Ekkor a' kir. biztos a' jó rend helyreállítását legelső lépését, t. i. a' közelebbi tisztválasztáskor, egy részről betegsége, más részről a' tisztválasztást félbehagyó zavarok miatt e' napig nem tartatott közgyűlés nevelésében még föl nem eskettethetett, bár törvényesen elválasztatott első alispánnak hittel leendő lekötöztetése szükségét terjesztvén elő; ennek következtében a' megye első alispánja Szentiványi Károly a' törvényes esküt e' számos 's jeles közgyűlés előtt tinnepélyesen elmondván 's első alispáni székelt eljenkiáltások 's örömtapsok közt foglalván el, ez alkalommal egyszersmind a' kir. biztos Fels. Urunk 's Királyunk nevében, az egész megyei tiszti karnak eddigi hivatalában a' következendő tisztválasztás folytatásáig megerősítettését is kijelentette, valamint ez uttal a' gyűlést (15) eloszlátván, a' köztanácskozások további vezérlését a' törvényesen már föl is eskettett első alispánnak azonnal által is adta. 2) Indítvány tétetvén (jan. 16án) az iránt is, hogy a' legközelebbi tisztválasztásnál sajnosan tapasztalt közrendelien merények 's vétkek kicsapongások mint az alkotmányon ejtett sérelmek illendően orvosolhatnának, 's jövőre végkép el is hártatván a' megye Rendeinek kölesönös jogai tökéletesen biztosíthatnának: errenézve köz. ohajtásainál fogva az ország törvényhatóságai tisztválasztási rendszerének fölvetele 's országosan elhatározatása szükségét e' megye Rendei elismervén, az országgyűlési követ oda utasítottatni rendeltetett, hogy a' megyék tisztválasztási rendszere fölvetelét haladék nélkül indítványba hozván, országosan leendő elhatározatását még ez országgyűlés alatt eszközölni 's buzgó igyekezettel elő is mozdítani serényketjek. 3) A' félbehagyott tisztválasztáskor történt messze és kedvetlen hatású zavarok érzékeny megemlítése mellett indítvány tétetvén az iránt, hogy nem az egyesek által elkövetett zavaroknak a' megye egész közönségére valaha rohatása 's beszámíthatatása, nem a' vizsgálatok után kitandó egyes vétkek által érdemelt törvényes büntetés elhárítását magyarázható szándék, hanem a' történetek szomorubb eredményei súlyainak enyhítése 's az emberi gyarlóság könnyen hevithető indulatai mellett eltántorult, azonban az emberiség 's felebaráti szeretet soha ki nem oltathó érzelmeinél fogva a' megye közös rokon anyai keblétől el nem taszítható egyes eseklvőknek lehető megkíméltetése gyöngéd tekintetből, ÓFelségéhez, a' már eddig is atyailag tett kir. kegy. rendelése iránt kifejtendő halás köszönet mellett, könyörgő felírás terjesztetnek föl az iránt, hogy a' kir. biztosság alul fölmenteni, 's a' vizsgálatot és a' történeteket különben sem helyeslő Rendekre magokra bizon méltóztatnak; mire a' megye igen érdemes első alispánjának e' jeles indítvány utántett szívreható előterjesztése, melly szerint a' jan. 15. és 16kán már meghitelesített jegyzőkönyvek bizonyítása szerint is, a' kérdéses tisztválasztáskor éppen nem a' megye közönségének tulajdonítható zavarok 's vétkek merények miatt felbomlott renddel együtt messzire távozott egyetértés és kölesönös bizodalomnak, mint a' köztársaságokat egyedül fentartó 's azok közös érdekeit előmozdítható gyöngéd kapcsolatnak visszaszerzése, a' multnak zavarjaiban ejtett sebek tartosb fájdalomnak enyhítése, sőt megszűntetése, a' kölesönös ingerültségek elhárítása 's egy boldogítóbb bizodalmat kifejtendő jövőnek előállítását jótékonyaságit érzékenyen adta elő, a' megye Rendeinek már eddig is eléggé szaggatott keblében szíves viszhangot ebesztvén a' multak keserűségeinek feledék leplivel boríthatása a' különben is e' megye közönségének semmiképen nem tulajdonítható, sőt inkább általa nyilván kárthatott kicsapongó vétkek merények érdemelt fenyítékének nem elhárítása, hanem egyedül lehető enyhítése tekintetből, a' tett indítvány szellemében ÓFelségének atyai szívéhez intézendő jobbgyi hódolatu felírás előterjesztetni elhatározatott. Ugyanez alkalommal az ország főkancczellárja, ugyis mint megyénk országos érdemű, az egész hazának közepett megyének is jólétét, boldogságát, biztos alapokon állható jövőnd virágzását buzgóan előmozdítani vágyó 's azt hazafi keblén viselő szeretve tisztelt főispánja az e' részben ohajtandó hathatós közbenjárás iránt tiszteletteljes levél által színte megkérteni rendeltetett. Ezek szerint a' kevés időre felbomlott renddel együtt megszagott bizodalom gyöngéd fonalt a' KK. és RR. újra összeforrasztván, 's a' lehető jobb egyetértés reménységára Zemplény boros egére derülvén, illőnek, sőt tartozó szíves kötelességnek ismértetett azon engesztelő tiszteletadás, melly a' főispáni helytartót, mint törvényes főkormányzót 's a' történetek szomoruan szenvedő tanuját, méltán 's teljes joggal illetheti; mire nézve a' jelen közgyűlések boldogítóbb eredményeiről hivatalosan és haladék nélkül értesíttetni, egyszersmind az iránt megkérteni rendeltetett a' tisztelt főkormányzó, hogy a' megye közönsége által soha nem helyeselhető, sőt inkább kárthatandó történeteket csak egyes és különben is törvényszerűleg fenytendő tagoknak tulajdonítván, 's egy egész megye jobblétének biztos kifejlését egyesek kitérésai miatt hátráltatni nem engedvén, a' jó rend tökéletes helyreállítását egyedül eszközölhető, de félbehagyott tisztválasztás tovább folytatása végett, annak határidejét hova hamarabb megrendelni méltóztatnak. 4) Lónya Gábor országgyűlési egyik követnek házi körülményi miatt követi pályájáról lemondása, eddigi tiszteinek hiv teljesítése megismerésével történt nyilvános kijelentés mellett, elfogadtatván, a' helyette kilendő országgyűlési követ választása végett tartandó közgyűlés határideje febr. 4dikére határozatott. 5) A' jelentésvő országgyűlési követ oda utasítottatni határozatott, hogy az anyautasítás szellemé-

ben, a' nemzet fényéhez, méltóságához illő idomban létesítendő pesti nemzeti színház alakítására kivántató költségek mennyiségét, az országgyűlés előtt hitelesen kimutatandó szükséghez irányított, az országos porták szerint törtéendő kivetés útján, Zemplény megye részéről oly világos ovás és feltétellel ajánlja meg, hogy a' műveltség, esinosodás sok ágazatu, nem évekre, hanem az utókorra is jótékonyan kihatható illy közintézet létesítésében a' nemzet figyelme annak tartósságára 's virágzóbb állapotba juthatására is fordítottván, a' színészek kiképezésére 's illendő tartására állandó főkepenzék is biztosíttassanak.

Ócs. 's ap. kir. Felsége selmezi ker. bányabíróvá 's bányatanácsnokká **Dulovics András** k. bányakamrai ügyvédet 's a' szomolnok-i főfelügyelőség ülnökét; helyébe **Jendrassik Makszot** a' bányai bányagazgatóság és kerül. bányatörvényszék eddigi ülnökét 's bányabíró-sági előadót; ennek helyére **Lovich Károly** a' nagybányai főfelügyelőség 's ker. törvényszék ülnökét; végre nagybányai illető ülnökké 's gazdasági főfelügyelővé **Jendrassik Ferencet**, az alsó-magyarországi főkamragróság eddigi titoknokát méltóztatott kegy. kinevezni. H-k.

A' m. kir. udv. Kamra a' rézbányai bányamű 's bányatörvényszéki helyettes hivatalnál megürült ideigl. jegyzőkönyv-iktatói tisztségre vagyózi **Nagy Károly** t, a' kir. bányatörvényszék helyettes-hivatal ideigl. jegyzőjét alkalmazá. **Majorszky Ferenc**, a' sóvári k. sóhivatal ellenőrje, m. e. dec. 29kén meghalt.

Budapesti napló. A' jég már mind eltakarodék Dunánkról 's a' felvidékről is annyi haladt el már fővárosink közt, hogy alkalmat nem fogja többé háborítani a' közlekedést, kivéven, ha ujdón hideg ujdón jeget készítne, mi annál kellemetlenebb volna, minthogy most oly igen könnyen elégíthetik ki vágyaikat a' táncolni 's mulatni szeretők, kik Budáról Pestre, 's viszont sietnek farsangi örömvadászatra, melly pár év óta nem volt minden tekintetben oly kielégítő, mint az idén, ugyanis casinói részesek, orvosnövendékek, jogászok 's külön rendű vig urfiak egymást váltogatva szép táncvígalmakat adtak szépeink tiszteletére 's magok multságára; most a' gyógyszerészet tanulóji is hasonló multságadásra készülnek, melly a' pamlagi krónikák szerint minden eddigit fölülmuland fényben 's divatos esinban. Az os Buda sem marad hátra adózásban e' hosszú farsagnak, több fiatal férfi ugyanis aláírás útján 2 táncvígalmat adand februárban, mellynek tiszta jövedelme a' pesti magyar színház némi segélyire van száva, az aláírás oly gyümölcsözősünek mutatkozik, hogy meglehetősen hasznat reményelhetni belőle színházunk számára. — E' napokban egy csecsemő borzasztó halállal mult ki egyik külvárosunkban; a' szegény szülék ugyanis dolagra menvén a' bölcsőt közel állíták a' vaskályhához, hogy a' gyermek ne fűzzék meg, 's midőn haza érkeztek, félig hamvadva lelék gyermekököt. — E' hét elején egy itteni igen tisztos polgár főbe lövé magát Budán. Okát öngyilkosságának annál kevésbbé gyaníthatni, mivel vagyonos 's boldog férj és atya volt. — Magyar színpadunkon f. hó 25kén előszőr adaték Laborfalvi Róza jutalmára bérszünettel: „Dús és szegény“ dráma 5 felv.; Souvestre Emil után ford. Kazinczy Gábor; nézők nyilvános botránnyig kevesen, az esti táncvígalmom mentheti ugyan némileg a' közönséget; de csak némileg, mert a' játék 6 óraker kezdetvén, még tánchoz készülésre is elég idő maradt. Laborfalvi Rózát minden fölléptekor, sőt nemesak őt és játékát, de még öltözetét is meg szokta tapsolni a' közönség, 's most midőn méltánylatát tetteg kellett volna tanusítnia, csak üres páholyok, zártcsékek 's gyérül elfoglalt padok boszanták a' szemet. Valóban csodálatos! hogy e' színművet oly kevés néző látogató, holott valamennyi külföldi lap oly dicsérőleg emlékezik róla; vagy talán zenét kellett volna hozzá írni, 's hangjegyek szerint ugráltatni az emberi szív mély és viharzó szenvedélyit? Azonban e' hanyagság korunk körjelenetei közé tartozik, 's azért mindenki kénytelen abban megnyugodni. Mi a' darabot magát illeti, azt osztatlan tetszéssel fogadá a' közönség, 's csodálni lehet, hogy színésznink a' majd üres színház csüggesztő látványa daczára is oly kitünő kedvvel 's iparral bírtak játszani: érzelmeik e' ns megtagadása kötelességök ugyan, de az emberi gyarlóságnál fogva mégis dicséretre méltó; 26kán a' hirdett „Báléj“ helyett időszaki szokott elrekedések miatt a' „Garabonczás diák“ jöve színpadunkra; 27kén másodsor „Dús és szegény“; illy rögtön kár volt e' darabot ismétleni, mert a' közönség nem volt még a' m. lap. által jeleségére figyelmeztetve; 28kán „Borgia Lucretia“ a' farsang a' dalművek fölött is gyakorlani látszik kártékony hatalmát, mert a' nézők száma máskorhoz képest meglehetősen gyérségű volt; 29kén „Ajánló-levél“; 30kán „Rózika, vagy a' holdkóros lyanka“; 31kén előszőr „Elmellőzés“; 4 felv. Toepfer után fordítá Lukács Lajos, a' m. tud. társ. költségén. —

A' pesti nemzeti casino idei teli közgyűlése f. jan. 26kán tartatott Szilassy József h. tanácsnok elnöksége alatt. Mindenekelőtt az évenként szokott tisztválasztás vitetett végbe, mellynek eredményi ezek: Beadott összesen 105. szavazó-cédula, szótöbbség szerint lettek 1840re Igazgatók: Fáy András, Széchenyi István gr., 's Zichy Miklós gr. Választottsági tagok: Andrássy György gr., Appiano József, Bánffy Pál b., Bartakovics August, Benyovszky Péter, Czigler Antal, Deresényi Károly, Dessewffy Aurél gr., Dubraviczky Simon, Eckstein Fridrik, Eötvös Ignác b., Eötvös József b., Festetics Azoston, Halbauer János, Haller Sándor gr., Havas József, Hengelmüller Mihály, Jeszenszky Ignác, Jósika Miklós b., Kappel Fridrik, Károlyi György gr.,

Keglevich Gábor gr., Luka Antal, Lukács Mór, Németh István, Orczy György b., Palásthy Viktor, Prónay Albert b., Rosthy Albert, Serényi László gr., Steinbach Ferencz, Szilassy József id., Szirmay Adám, Teleki Sámuel gr., Trefort Agoston, Uzovics János, Urnányi László, Valero Antal, Vay Miklós b., Wenckheim László b., Tasner Antal jegyző. — Az igazgatóság és választottság az intézet mostani állapotjáról részint szóval, részint az illető választottsági jegyzőkönyvek és bizottsági jelentések felolvasásával tudósítá a gyülekezetre, miszerint a kaszinó bevétele 1839re: 25,108 for. 10 kr.; kiadás, rendes: 18,627. for. 7. kr., rendkívüli: 5924 for. 42. kr. s így összes kiadás: 24,551. for. 49. kr. A múlt évekre kimaradt részvénytartozások: 23750 for. Az intézet kamatra kiadott s egyéb haszonhajtó tőkéje: 41,107. fr. 51. kr., melyhez számítván a fentebbi részvénytartozásokat s 1840re a pénztárban kész pénzmaradványt 556. for. 21. kr., a Kaszinó reménylhető (mihelyt t. i. a késedelmes részesek kötelezéseiket teljesítik) és valóságos pénztérte összesen: 65,414. for. 12. kr. mind ezüst pénzben. A kinlevő részvénytartozások szerfölötti mennyiségét igen sajnósan értvén a gyülekezetre, annak behajthatása legsikeresebb módjairól hosszasan tanácskozott, s noha számos jelenlevő tag szigorubb eszközök elővételét sürgette; a többség mindazáltal ezuttal abban állapodott meg, miszerint minden 1838. év végeig részvényi lefizetésével hátramaradt tag a jelenlevő választottsági tagok aláírásával ellátott levél által magyar becsületére szólíttassék fel, hogy saját kezeirásával erősített kötelezésnek tegyen eleget. — A társaság tagjainak száma jelenleg 573. A múlt évi Kaszinókönyv közre bocsátása óta halál által az egyesület kebléből kiragadtak: Bánffy László b., Benesik György, György Ferencz gr., Semsey Jób, Vizkelety Mihály és Zichy-Ferraris Ferencz gr., A kaszinó könyvtár szaporításául 1840re ismét ezer pengő forint ajánlatot meg, s a könyvtári küldöttség tagjaihoz még e következő 9. tag nevezetett: Augusz Antal, Bertha Sándor, Eckstein Frigyes, Eötvös József b., Jerney János, Jósika Miklós b., Lissóvnyi László, Lukács Mór és Szemere Pál uu. A vasárnaponként tartatni szokott hangászati multságokra hasonlólag 1000. pgő forint rendeltetett, és a pesti magyar színházban levő társasági páholyának a Casino számára ismét egy évi kibéreltetése határozatott. — Heinrich N. János és Laczakovich József helyettes igazgató uraknak a közgyűlés a társaság iránt mutatott buzgó fáradozásikért szíves köszönetet szavazott.

A m. gazdasági egyesület f. e. jan. 25-én választottsági ülést, 27-én pedig közgyűlést tartott, mellyen számos egyesületi rendes tag vala jelen, s köv. határozatok keletkeztek: a) Előterjesztettek az egyesület gazdasági osztályának örökítésül Otcoska Ignác, és Szendrey Ignác uu. által beküldött alapítványok, jelesen: Dávid József gazdatiszté 40 p. ftol, Haberl Ferencz kertészé 20 p. ftol, Lipkovicz József urad. ispáné 40 p. ftol, Marsovszky Ádám gazdatiszté 25 p. ftol, Virág Károl urodalmi íróné 20 p. ftol, mellyekért a választottság szíves köszönete nyilvánítatik. b) A könyvtár gyarapításául köv. ujadományok érkeztek: 1. Gyakorlati javaslatok a birkatenyésztés körében 1 ső fizet: Emlékeztetések a Birka-Ispán, vagy más című al gazdatiszt számára rendbeszedte és közrebocsátja Bartosságh József, Pest, 1840. szerzőjétől. 2. Gutgemeinte Worte an die getreuen Unterthanen und Wirthschaftsbesitzer der allerhöchsten k. k. Familien Herrschaften sa't. vorgetragen von dem k. k. Regierungsrathe und FamilienFonds Güter Director Krzisch Wien 1839. Hegyessy Péter r. tag irtol beküldve, mellyek szinte köszönettel fogadtattak. c) Azon panasz következtében, melly a Haza több vidékiról közönségesen viszhangzott, miszerint a Mezei Naptár a könyvárusok és könyvkötők, különféle ürügy alatt szabott árán felül árulák, a jövő évi kiadás terjesztésül, minden honi urodalom tisztóság, s minden egyes hazafi felszólíttatni rendeltetett azon kinyilatkoztatással: hogy könyvárusok s könyvkötők közül szokott provisió mellett is csak azok részesülendnek annak árulhatásában, kik a köznépek s általában a közönségnek illyes zsarolásoktól megkíméltetéséért becsületszavokkal kezkeskedendnek. Hogy pedig az érintett naptár jövő évi kiadása minél tökéletesb legyen, a benne megjelenendő eredeti cikkek nyomtatott ivenként, mint a Gazdasági-Tudósításokban 20. p. ft. tiszteletdíjjal fognak jutalmaztatni, annak alkalmas rövid és népszerű cikkekkel ellátatásául e helyütt minden hazai író előleg szinte felszólíttatni rendeltetvén. d) Előterjesztettek a gazdasági osztály pénztárának m. e. bevételei és kiadásairól vezetett számadások, az illető közgyűlési bizottság jelentésével együtt, melly szerint ezek megvizsgáltatván, hiánynélkülieknek találtattak. Ennek folytában a számadók felelőssége megszünteték, s folyó évre új költségvetés állapított meg, melly a számadásokkal, s egyéb e tárgyú tudnivalókkal együtt a Gazdasági Tudósítások ezidei 1 ső fizetében fog közre bocsátatni. e) Szőnyegre kerülvén a Schams Ferencz által alapított országos szőlőiskola ügye, ennek személyesen jelen volt tulajdonosa egyesületi r. tag Mayerffy Xav. Ferencz ur első ízben elnökileg az iránt szólíttatott fel: lenne szíves azt minden tartozékostul az Egyesületnek több évre haszonbérbe adni, utóbb pedig a többség kívánságához képest, miszerint azt örök időre engedné át, hogy addig is, míg az Egyesület alkalmasb telket szerezhethet, a boldogult alapítónak (Schams Ferencznek) szőlőfajok elnevezésiben s rendezésiben kezdett fáradozatlan szorgalmu igyekezetel gyümölcstelen ne maradjanak. Ki is engedvén a többség kívánságának, azon hazafiu buzgalomtól lelkesedve, mellynek már több közhasznú áldozattal adá tanujelét, az érintett szőlőiskola telkét, minden rajta fekvő ingó s ingatlan tartozékostul 2000 p. frtért olly föltét alatt engedé az Egyesületnek örök időre át, hogy ezen öszvegnék egyik fele folyó, másika jövő évben fiztessék le; addig is pedig birtokába bocsátván az Egyesületet, minden kamatkövetelésről lemondott. S midőn a gyűlés arról kezdte tanácskozni: milly pénzalapból fiztessék ki az iménti vételár? jelen volt r. tag Németh József ur annak e f. évben lefizetendő felét (1000 pgő ftot) önként vala szíves megajánlani. E közben r. tag Rosthy Albert ur évi részvényén felül az Egyesület ezen s egyéb vállalatnak elősegítésül gazdaság-osztályi pénztárába évenként 20 pgő ftot ajánla fizetni. Teljesülvén eképp az Egyesületnek ismét egyik buzgó ohajtása és reménye a fennevezett hazafiaknak szíves köszönetét nyilvánítja. A most már gazdaság-egyesületi s országos szőlőiskola addig is, míg a szabályok 15dik pontjában érintett szakosztályok ellesznek rendezve, egy állandó választmány felügyelésére bizatott, mellynek elnökévé Mayerffy Xav. Fe-

rencz, tagjaivá pedig Bartosságh József, Hegyessy Péter, Németh József, Sártori József, Tükör József r. tag uu. kértettek meg. Végül hogy e szerzeménynek birtoka törvényszerűen is biztosíttassék, az egyesület ügye-sze ezélszerűen utasították. f) Szíves köszönettel értesült az Egyesület, miképen Bartosságh József az egyesület egyik munkásb részvétü tagja, jelenleg boldogult Schams Ferencz levelezésinek s hátrahagyott kéziratnak rendezésével foglalkodik, ezekből egy egészset szerkesztendő. g) Hogy a szabályok 15dik pontjában említett osztályok (szakok) minél előbb életbe léptével az egyesület munkássága még inkább élénkíttessék, mintán a két fő osztály, úgy mint állattenyésztési, és a gazdaság egyéb ágait magában foglaló már valóban létezik, amannak alosztályiul javaslatképen 1) a lóversenyi v. lótenyésztési 2) marhatenyésztési és juhászati állapították meg. E szerint a lótenyésztési alosztály feladásai lennének: a verseny, loárverés, parasztkanca csikók jutalmaztatása, nemzeti lóiskola sa't. A marhatenyésztésié: A szarvasmarha, sertés s egyéb házi állatok tenyésztése s nemesítése; a juhászatié: a juh nemesítés és gyapjutár; mind a háromnak közös körébe az állatmutatás. A 2dik vagy is gazdasági főosztály-nak alosztályit képezendnek: 1) az ismeretterjesztő, mellynek hatási körébe tartoznék: a folyóirat, kalendariom, pályairatok, eredeti (gazdasági) munkák s fordítmányok kiadása sa't. 2) földészeti (agronomia); 3) növénytermesztés és kertészeti; 4) Szőlőművelési alosztály, melly utóbbinak, tárgyal közé tartoznék az országos szőlőiskola és a magyar borok ismertetése; 5) Erdőszeti; 6) Műtani (technologiai) és géptani (mechanikai). Ezen terve az Egyesület szerkezetének olly végre közöltetik az illető czímteljes tagokkal, hogy róla kiki előleg elmélkedhessék, mintán a f. e. júniusban okvetetlenül tartandó közgyűlésre tanácskozás s eldöntő határozás tárgyaul van kitéve. h) Gyürky Antal hontmegyei aljegyző, s Róth Sándor és Hanzély Márton tb. uu. az Egyesület ügyeinek lelkes előmozdításával bizonyított valódi s tetleges részvétüknel fogvást a korm. választottság s illetőleg elnökség ajánlatára képviselőkké választattak. i) Barkóczy Zsigmond báró becses nevének a gazdasági osztály rovattá iktatásával egyesületi r. taggá lön. k) A f. e. mártiusi közgyűlés határpánja annak idején közhírré fog tetetni. Költ Pesten január 30kán 1840. Kaeskovics Lajos m. k. egyesületi titoknok.

Szombathely, jan. 21kén. Tegnap a közkedvességben élt, de hosszan betegség után elhunyt, valóban nagyon tisztelt Pap Lászlónak, Baltavár hajdani buzgó lelkesének, a növendékpapság lelkiatyjának tetemeit számos tisztelői kísérek a székesegyházi sírboltba. A növendékpapság jól összehangzott énekára a jelenvolutakat magyaru emlékezteté a halandóságra. Pihenjenek békeben a nagy pap és szelíd emberbarát hamvai! Nálunk az idő jan. 19ke óta a német kertészjósálat kezdé igazolni. Ha a meleg folyvást így tart, egy két nap múlva havunk elolvad s így nemcsak az elkezdett bálókban műtőink, hanem a Gyöngyös melletti (körülbelül 45—50) malmaink is jobban fognak forgani. A tavali bor erejét itt sok tántorgó láb nyilvánítja.

KÜLÖNFÉLE. Brassó éjszakkéleti részén jan. 7re viradott éjjeli 1 órakor széles terjedékű nyári villám tündöklött éjszaki fény vala látható, melly 7 óraperc után elenyészett s mély sötétséget hagyott maga után. — Zalaegerszeg jan. 12kén: Bessenye Lajos bíró és hitvese vigasztalhatatlan kesergők Sándor fioknak a zalai jelesb ifjak koszoruja egyik virágának s a haza jóreményü növendékei egyikének Pozsonyban, hol o országgyűlési követink mellett megyei írónok volt, kora elhunytát. A fájdalmas érzésekkel nem bíró anyának, s a bánat mázsányi sulyaival küzdő atyának szenvedésit szomorú pillanat vala látni. Sajnálják ott Zala férfiai s könnyezék sok jó fiai és leányai. Békeporló hamvainak! — Ez év első napjaiban nyomtatásban megjelent a számadási kivonat a kassai növénygyűlés dec. 16kán tartott közgyűlésében az igazgató választmány által számbavett kegyes ajánlatokból, mellyből kitészük, hogy m. e. az összes bevétel 20,082 ft. 42 1/4 kr., a valóságos kiadás pedig 14,230 ft. 46 1/2 kr. volt, s így ez évre marad a pénztárban, még pedig alapítványi kötelezvényekben 3080 frt. kész pénzben 2701 ft. 56 1/4 kr., egy beváltandó kötelezvényben 150 ft., összesen 5851 ft. 56 1/4 kr. váltóban. A tisztelt növénygyűlés azon esalhatlan elvtől vezetettve, hogy a koldulás jövendőben lényegesen megelőzhető, ha hogy a vallásos és erkölcsi érzés, s a természeti szellemtelenség, főképp szegényebb sorsu szülők gyermekeinél korán ezéllírnyosan ki fog fejlődni, kívánsága, a felső és közép külváros számára egy kiseddovó-intézetet mindjárt jövő tavaszkor alapítani, hol azon szegények gyermekei, kik kezök munkájából élve, egész nap lakjaikból távollevén, olykor még ápolást kívánó gyermekeiket magokra hagyni kénytelenek, — egy ezéllírnyosan elrendezett épületbe összegyűjtve, egy ovónak s ovónak felügyelése alatt, játszva, testben és lélekben műveltesse, s már első gyermekségökben az ország jó és hasznos polgáiraivá neveltessenek. Egy illy intézet áldásteli következményei sokkal szembetűnőbbek, mintsem azt szükség volna szóval ajánlani; azért reményljük, hogy az igaz emberbarátok, egy illy intézet jótékony áldásának mély érzetében, bizonyosan nem mulasztandják el részükrol annak minél előbbi valósisát elősegíteni. Az ahhoz megkívánt tőkének alapítására, mellynek kamatjából az intézet költségei mindenkorra fődöttesse, a vezérlő választmány semmi czélhoz vezető el nem mulasztott, e végből több arra határozott segédforrás közt egy sorsjátékkal összekötött tancevialom is fog adatni. — Beckers Henrik József gr., bel. t. tanácsos, kamarás, altábornagy, Pest, Esztergom, Vas, Szala, Veszprém, Fejér, és Arad megyék bírája elhunyt Budán jan. 15kén életének 76dik évében. — Az erdélyi hétlilap szerint Simila faluban nov. 30kaig 140 ember halt meg dögvészben; Szilisztriában pedig (dec. 2ig) három és egy asszony. Egyébíránt az egészség állapotja Moldvában, s Oláhországban, mint szinte vesztegházakban, egészen megnyugtató. —

Tózsér- s Iparügy. Lipse, jan. 11. Az újévi vásár nem kedvezőleg ütött ki; a perzsák későn érkeztek meg, s keveset vásároltak; a lengyel sokat akart, de csak hitelre a közelebbi vásárig s ezt nem hajlottak elfogadni. Éjszakamerika részire is keveset vásároltak, de annál több posztót Bajorországra, végé 16—20 talléron. Nagy mennyiségű s legfinomabb minőségű gyapjukivitelre Angliába egy darabig bajjal számolhatunk. Van itt elég magyar és cseh gyapju, de inkább az alábbvalót keresik, s ezt is az angol Ausztráliából olcsóbban káppja s veszi már most.

Ausztria.

Bécs, jan. 16. Magányos levelek Velenczének az árvíz által, csupán gátjaiban vallott kárát, 2 millió frankra becsülik, Lombardiát pedig 8 millióra.

Amerika.

(Elnöki üzenet.) Washington, dec. 21. Az elnöki üzenet mint mindig, most is igen hosszú (angol lapokban 9 tömött hasábot foglal el). Belőle köv. vázlatok kitünőbbek, a külügyre: „Viszonyaink, most is, mint ezelőtt, jól állanak, és tanúsítják azon békeszerető, igazságos, szelid politika bölcsességét, melyet az első törvényalkotó test elfogadott 's az utódaik híven követtek. Az éjszakai határkérdés jó szerrel elintéztetését Angliával nagyon reményelhetni. Ausztria, Belgium, Dánia, Nápoly, Francia, Portugál, Porosz, Orosz és Svédországokkal jó egyetértésben vagyunk. Spanyolország, ha belbékéjét megalapítandja, 's előbbi jólétre jut, eleget teend kötelezésinek, Portugália a kárpótlást egészen lefizette. Szardíniával és Hollandiával kereskedési szerződés kötött. Viszonyinkat Törökországgal a szultán halála legkevesebbé sem változtatta. Az északamerikai polgárok Mexico elleni kárpótlás követelése még nincs teljesítve, hanem a végetta' mexicói elnöktől egyezkedési terv van a congressus elibe terjesztve. A diplomatiai viszony e két ország közt ismét helyreállott. Az egyesült státusok és Texas közti határ-kijelölés vegyes biztosság van nevezve. A texasi új kormány hajlik az északamerikai hajóknak okozott kárt megtéríteni. Megújított szerződésünk Középamerikával megerősítést vár. Délamerika országival jó barátságban vagyunk. (Vége köv.) Ujyorki lapok szerint az északki státusokban rettenetes orkán dübörgés 's oly nagy hó esett, minőnek ember-émlékezet óta nem volt mása.

Spanyolország.

(Cabrera gyógyulóban.) Jan. 10iki harcztéri hírek szerint Cabrera egészségi állapota már annyira javult, hogy Morellába vitethetné magát. — Eparterot Londonba szándék küldeni Viktória királyné házassági ünnepére rendkívüli követül; kérdés azonban: elfogadandja-e a fővezér e megtiszteltetést, mely oly hosszas időre távollatná el őt a hadseregtől.

Anglia.

(A parlament megnyitva. Trónbeszéd.) Jan. 16kán megnyitá a királyné szokott ünnepélyel a parlamenti üléseket 's következő trónbeszédet monda: „Mylordok 's uraim! Önök utolsó összegyűlte óta nyilvánítottam szándékom házassági frigybe lépésre Albert Szász-Coburg Gotha hggel. Alázattal könyörgök, hogy az isten áldja meg ezen kötést 's tegye üdvössé népem jóllétire 's tulajdon házi boldogságomra. Legélelkebb örömförásul szolgálóland nekem, ha ez általam hozott határozatot parlamentem jóvá hagyandja. Azon folytonos bizonyítványok, miket Önök ragaszkodásáról személyemhez 's családhoz tapasztalék, elhítek velem, mikép oly háztartásról fognak Önök gondoskodni, minő a hg rangjához 's korona méltóságához illik. — A külföldi hatalmaktól valamint eddig, úgy most is, változatlan kívánatokat hallok velem legbarátságosabb viszonyok főtartatása iránt. Örvendek, hogy a polgárháboru, mely Spanyolország éjszakai tartományit dúlá 's zavará, valamint a spanyol kormányra, úgy azon tartományok lakosira nézve is kielégítő 's megnyugtató szerződés által véget ért. Biztosan reményem, miszerint nem igen hosszas idő múlva Spanyolország egyéb részeiben is helyre leend állítva a' esőnd és nyugalom. — A keleti ügyek folyvást legélelkebbül tarták figyelmemet elfoglalva. Az őt hatalom közt uralkodó egyetértés gátla az ellenségeskedés újabb kitérésit azon világrészben, 's reményem, hogy ugyanezen egyértelműség e fontos és súlyos ügyeket oly móddal viendi végképi kiegyenlítésre, mely szerint az ottoman birodalom egysége 's független állapotja fönmaradand és egyszersmind újabb biztositék fog nyújtani az európai békének. — A' teherani udvarral még nem valék képes diplomatiai viszonyimat helyreállítani; de a' perzsa kormánytól nem rég kapott közlemények azon bizos várakozást támasztják bennem, hogy azon akadályok, melyek e' viszonyok fölfüggesztését okozák, rövid idő múlva megnyugtatólag leendnek kiegyenlítve. — Chinában oly események történtek, melyek alattvalóim kereskedése félbenzakasztását vonák magok után azon országgal. Valamint eddig, úgy ezental is legkomolyabb figyelmet fordítandok azon ügyre, mely oly mélyen érdeklí alattvalóim érdekeit és koronám méltóságát. — Nagy örömmel nyilvánítottam Önöknek, miszerint az indus főkormányzó által véghez vitt hadimozgalmakat tökéletes siker koronázta, és az Industól nyugat felé táborozó európai 's benszülött tisztek és katonák a' vitézség és hadijártasság legkitünőbb jeleit adák. — Parancsot adék, mely szerint a' canadai viszonyokra vonatkozó újabb irományok fognak Önök elibe terjesztetni. Bizalmamat e' fontos tárgyra nézve Önök bölcsességében helyezem. — Előlegesen figyelmökbe az irlandi hatósági testületek állapotját ajánlom Önöknek. — Kívánatos, hogy Önök mozdítsák elő azon rendszabályokat, miket az uralkodó egyház ügyében Anglia egyházi biztosi ajánlottak. — Uraim az alsóházból! Parancsolám Önök elibe terjesztetni az ország külön kormányzati ágáiban szükséges költségvetéseket, melyek takarékosági szempontból készültek; de egyszersmind illő tekintettel a' kérdéses kormányzati ágak hathatóságára, mit az ország kiterjedése és egyéb körülményi mulhatlanul megkivánnak. — Nem mulasztottam el a' parlament szándékát postailleték-csökkentés által gyakorlatba hozni, 's reményem is, hogy e' rendszabály jótékonyosságát a' társaság minden osztályiban érezni fogják. Mylordok és uraim! Nagy sajónal hallom, mikép a' kereskedési zavarok, melyek itt és más országokban mutatkoznak, gyárkerületink közzül többet kemény szükségbe és nyomorba helyeztek. Továbbá, mély fájdalommal kell Önöknek nyilvánítanom, miszerint az ország némely részeiben az engedetlenség szelleme nyílt erőszakoskodásra fajult; miket mindazáltal a' hatóságok munkássága és katonáim vitéztartása csak hamar el tuda nyomni. Bizalomteljesen várok minden jót a' törvény erejétől, Önök hű érzelmei-

től 's bölcseségüktől, 's népem jó és valódi érzetétől, 's mindezekből rendfőntartást, vagyoni-biztosságot és — mennyire emberi erővel esz-közölhetni — a' birodalom valódi érdekeinek előmozdittatását várom. — E' beszéd alatt annyira tömve volt emberekkel az egész terem, hogy számos hölgy ülőhelyet sem kaphatott. A' trónbeszéd első cikkénél valamennyire reszkete ő fels. szava; de utóbb szilárd esengésűvé lön. — A' parlamentnyitást megelőzte éjre nagy chartista mozgalom volt hirdelve Londonban, sőt a' város fölgújításától is félték. Az egész hír mindazáltal alaptalan ijesztgetésnek bizonyult be, mert a' közönséget semmi föltünőbb kiesapongás nem zavará, ámbár vidékről folyvást nyugtalanítóbb hírek érkeznek a' chartisták merényiről, kik több tartományi városban sajnos kiesapongásokat vittek véghez.

Franciaország.

(Lajos Fülöp beszéde a' választóírat kezéhez vettekor. Elegy.) A' követkamrai választóíratot jan. 16kán esti 8 óra tájban olvasá föl Sauzet kamraelnök, mire Lajos Fülöp ezen szót monda: „Élénk örömmel hallám a' kamra nevében hozott írórást. Mélyen vagyok illetődve azon megható emlékezetektől, miket az szentesít, és azon érzelmeiktől, miket tartalma kifejez. A' kormányhatalnak összemunkálása Franciaország jóllétire, erejére és méltóságára, mindenkorí czélja leend törekvésimnek. Az által nyilvánosul mind iten, mind külföldön az alkotmányos királyság jótékony befolyása, mellynek főntartását mindnyájan esküvel fogadtuk, 's mely egyedül képes a' nemzet jóllétét 's nagyságát biztositani. Önök hazafui szíves ragaszkodása újabb zálogul szolgál nekem azon segélyre nézve, melyet kormányom Önöknel az ország valódi érdekeiben talál. Én biztosan is várom Önöktől, uraim, ez érzelmeket, 's egész szívemből köszönetet mondok. — A' páriszéki törvénykezés teljes folyamatban van; az egyes kihallgatások 's tanuvallások mindazáltal semmi érdekest nem foglalnak magokban. — Foix községben zavargás ütött ki jan. 13kán, mivel a' hatóság adót vetett a' vásárra hajtott barmokra. Katonáság érkezvén a' vizsály színhelyére, azt ködörösökkel fogadá az ingerült nép. Maga a' megyeispán is sebet kapott, mire a' katonaparancsnok azonnal tüzetetett a' sűrű néptömegre. 9 ember holtan terült földre a' nép közzül, 14 pedig sebet kapott. A' katonák közzül huszan kaptak sebet; másnap mindazáltal nem ujult meg a' zavargás. — Jól értesültek szerint igen fontos hírek érkeztek Alexandriából, mik közzül legnevezetesebb az, hogy M. Ali megunta már a' hosszas gyámságot és minden áron függetlenné szándékozik magát tenni, mi nagy zavarba hozná a' nagy hatalmakat; mert mit tehetnek, ha az öreg alkirály minden diplomatai finom esel-szövényen átront 's fegyverrel lép följegyzőkönyvi hosszas okoskodások ellenében? Mint mondják, igen ügyes fiatal diplomatát szándék küldeni Egyiptusba, ki talán még más gondolatokra fogja bírhatni a' makacs alkirályt.

(Páriszéki törvénykezés.) Jan. 13kán megnyitá törvénykezését a' májusi zendülők 2ik osztálya ellen a' páriszék. A' karzatokon alig leheté nézőket látni. A' 31 vádlott rendőrök kíséretében lépett 1 órakor a' terembe. Az első Blanqui August volt, most szakálatlanul, holott eddig rendszeren nagy barkót és szakált szokott viselni. Blanqui 35 éves, nizzai születés, Genayben lakik Pontoise mellett és „homme de lettres.“ Az elnök mindenek előtt inté a' védőket, hogy az illedékrül ne feledkezzenek meg 's mérséklet hangján ótalmazzák véden-ezeiket. Cauchy fölolvásá a' tanuk neveit, kik közzül 127 a' főügyvéd, 7 pedig a' vádlottak fölszólítására jelent meg. Ezt a' vádirat-fölolvásás követé, és az elnök minden egyes foglyot külön figyelmeztete az őt illető vádpontokra. Blanqui következőleg nyilatkozék: „Mivel azon törvényszéknél, mely elítéltetésemre összeült, nem vélek elég biztositékot lenni, tehát az engem személyesen érdeklő 's előmbé rakott tettdelegokra felelni nem fogok. Miután azonban e' pör első ülései alkalmakor a' vádló törvényszék durvaság és vérszomj miatt szüdalma-zá a' republicai pártot, tehát tettdelegokkal fogom Önöknek e' huszszornál többször ismételt vád alaptalanságát bebizonyítani. A' republicanusok sem most, sem ezelőtt (értem 1830 óta) nem kegyetlenkedtek; nem ökönták 1834ben az asszonyok és gyermekek véré, 's 1839 ben sem követtek el illyesmit. Ez utóbbi időkre vonatkozó többször fegyvertelen katonák meggyilkolását lobbanták szemökre. Ez alaptalan, a' jogosztályi palota előtt 30 jól fegyverzett katona állott's ezek már távulról láták a' rosszul fegyverzett mintegy 30főnyi fölkelt csapatot közelíteni, mely lövés nélkül érkezék az ő állomáshoz és csak akkor használta fegyverét, miután az őrtiszt többször fölszólításra sem akarta lerakatni a' legénység fegyverit. Vannak itt tábornokok, kik jól tudják, hogy harcztéren visszavonulni, küzdeni, vagy meghódolni szükség. Hallhaták Önök, mikép több fölkelt, könyüket hullatott a' megsebesült katonák fölött; vajjon vérszomjnak mandhatni e' ezt? Ezeket csak a' kormányi ügyvéd ragalmái megezáfolásaul kelle nyilvánítanom.“ Elnök: „Ön lehetőleg-roszabb állásba helyezkedik. Ön jogosítva véli magát hazáját megtámadni, a' közbékét zavarni, 's mégis azt állítja, hogy nem oka a' kiontott vérnek. E' vér Önökre fog nehezülni; Ön a' társaság lehető legnagyobb büntetésire tevő magát méltónak.“ Blanqui: „Ön tagadja, hogy a' republicanusoknak joguk volt fegyvert emelni. Jól van; tegye Ön őket oly bünösökké, mikép akarja, én itt csak az anyagi tettdelegot ótalmazom, meg akarván mutatni, hogy a' cselekvény maga nem volt vérszomjas.“ Az elnök minden további vitatkozás nélkül jelebé, mikép Blanqui hallgatása még nagyobbítja vétékét, 's hogy büntetede-nül teljességgel nem szabád törvények fölé emelkednie. Ezután többi vádlott lépett ítélőszék elibe, kik jobbadán vagy mindent tagadtak, vagy pedig szorosán hallgattak. —

(Bővebb részletek Thiers beszédjéből.) Thiers beszédje oly meglepő és egészen új világot vet a keleti kérdésre, hogy nem leend érdektelen bővebb részletet közölni nézetéből, különösen azon szempontokra nézve, mely szerint megmutatá, hogy Anglia legtermészetesebb szövetségese Franciaországnak. „Melly hatalom, kérdé többi közt a szónok, látja legnagyobb érdekét abban, hogy Konstantinápoly ne jusson Russzia hatalmába? Anglia. Melly nemzetnek kell mindenkor leghathatósbb eszközökkel oda törekednie, hogy Konstantinápoly el ne foglaltassék? Az angolnak, mert a veszély vízzől fenyeget, és Anglia tengeri hatalom. Franciaország is hatalmas tengeren; ez még nagyobb ok egyetértésre Angliával. Egyenlő cél és egyenlő eszköz szövetségessé teszik a két hatalmat. Lássuk röviden a veszély természetét. Konstantinápoly csak néhány napjára fekszik Sebastopoltól, honnan 3—4 nap alatt egész hadserget szállíthat Russzia Konstantinápolyba. 1833ban nem volt annyira fölkészülve Russzia, mint mostan, és mégis 10 ezer embert szállítá pár nap alatt Konstantinápolyba. Azóta még sokkal fontosabbakká lettek Russzia hadikészületei. Az, mit itten mondék, mindenki előtt isméretes; de nem lehet eléggé ismért, és bár mindig ismételtetnék. Sebastopolyban folyvást indulásra kész hadszállítvány áll, vitorlás lengő sorhajókkal, tengerész és szárazföldi katonákkal. 48 óra alatt hajón lehet az egész sereg és 4 nap alatt Konstantinápolyban; 6 nap alatt véghez megy az egész történet, melyet csak 18 nap múlva tudhatni meg Londonban vagy Párisban. Ez azon veszély, mely folyton fenyegeti Konstantinápolyt. A történet hely fekvése szerencsére elővigyázati rendszabályt engede fölláttatni a veszély ellenében. A Marmora tengernek, mely mellett Konstantinápoly fekszik, két kijárása van: a Boszpor, mely a fekete tengerre vezet és Russziától fenyegetettik, és a dardanellák, melyek a fölközi tengerrel vannak kapcsolatban, hol Franciaország és Anglia hajóhadai állomásoznak. Szükség vala tehát, hogy az angol-francia hajóhad minden pillanatban kész legyen a dardanellákon át hathatósan őtalmazni a Boszpor felől fenyegető megtámadás ellen Konstantinápolyt. E tekintetből együtt kelle munkálkodni Franciaországnak Angliával; de egyszersmind illő nyugalommal és tulajdonképi veszély józan megfontolásával. Russzia valóban fenyegeti ugyan Sebastopolyt Konstantinápolyt; de vajjon épen oly való e, hogy most tüstint Konstantinápolyba szándéka sietni? Ez a legfontosb kérdés. Általányosan nem igen tisztán szokás magyarázni Russzia tulajdonképi terveit. Majd elszenderülnek a veszély fölött, majd pedig tulzó színekkel füstik azt. E tekintetben ezt mondhatni valónak: Midőn Russzia még nem volt határos a fekete tengerrel, türelmetlenül kelle oda jutást kívánnia, mert kiviteli utakra volt szüksége a déli és északi tengereken. Most azonban a fekete tenger leggyönyörűbb partvidékét foglalja el Russzia. E tenger kulcsai Konstantinápolyban őriztetnek ugyan; de gondolják meg Önök, hogy béke idején a fekete tenger az egész világnak és minden nemzet kereskedésének nyitva áll, míg háborus időben ugyanazon tenger kulcsai Russziától függő gyöngye kezekben vannak. Russzia tehát nem kénytelen meggondolatlan sietséggel kiragadni azon kezekből a kulcsokat. Csak ha erőteljes fiatal kezekbe jutnának e kulcsok, akkor fogna ellenszegülni Russzia; szóval, Russzia örömet hagyja meg e kulcsokat mostani birtokosknál, de más kezekbe átmenetelket nem akarja megengedni. Ez a moszkák valódi politikája, melyet soha nem titkoltak. Az egyetlen veszély csupán az egyiptusi basa Konstantinápolyba nyomultából származhatott volna; de ez sem a basának, sem Russziának nem jutt eszébe. M. Ali valamennyi Tauruson-tuli tartományt elfoglala: Egyiptust, Szyriát, az adanai kerületet, és a nisibii csata után Orfát és Diarbekirt is és 1833 óta örökös birtokukat kíváná a basa e tartományoknak. Némelyek igazságtalanul hívék, hogy dicsvágya terveit egészen Konstantinápolyig terjednek. A basa 1833ban csakugyan gondolt illyesmit, mert Európa és különösen Russzia politikájának iránya még akkor nem vala tudva. A moszkák azonban megelősdit játszottak és az egyiptusiak előtt érkeztek Konstantinápoly alá, mi lezükül szolgálhatott a basának, hogy a moszkák ott mindenkor meghíusíthatják terveit, mielőtt még Európa értesülhetne a veszélyről. M. Ali jól átlátta, miszerint az oroszok Konstantinápolyban megjelenése oly összeütközésre szolgálna alkalmul, mely Törökország földarabolatását vonná maga után és tulajdon tartományt is könnyen osztály alá vethetné. Ezenkél 1833 óta folyvást valamennyi consulismételgeti Alinak, hogy bármikor induljon is Konstantinápolyba, mindenkor ott fogja találni a moszkákat. E körülmények közt mi volt a legtanácsosb bánásmód? Két hajóhadat kelle a dardanelláknál fölláttatni, ámbar nem volt valószínű, hogy a moszkák ellenségesen lépjenek föl. E rendszabály után némi időt kellett volna engedni a keleti ügynek önkéntes kifejlésre, mert a veszély még nem volt fenyegető, és a vita tulajdonképi csupán a basa és szultán közt folyt. Egyik vagy másiknak győzelmét nem igen nagy viszhang, hanem legfőlebb a vita megszünte követhette volna. A nagy zaj mindazáltal, mely európaivá tette a keleti kérdést, fölöldhatatlanná tette e csomót. Ez nagyítá a veszélyt. M. Ali örökösítni kíváná tartományai birtokát, és ez meghasonlasztá őt a szultánnal. Ha ez örökösítés az ottoman birodalomra ártalmas lett volna, úgy helyesleném a kérelem-megtagadást. De mi tulajdonképen ez örökösítés? Végre csak pusztá szó, melyet könnyen kimondhatott volna a szultán. A basa ugyanis már tetteleg bírta azon tartományokat, miknek örökösítését kíváná. A porta táplálhatott ugyan némi reményt azon tartományok visszafoglalására; de a nisibii csata megmutatá, mit várható e tekintetben a

porta, mely Szerbia, Moldva, Szyria, Egyiptus és a havasalföldi tartományokban csupán felsőségi jogot követelhet. Mily tanácsot adhattak őszinte baráti a portának ez ügyhelyzetben? Hogy a Taurus és Balkán közti birodalommal elégedjék meg, mit a világ legszebb tartományává tethetne, ha illőn és keleti szellemben bölesen tudná azt kormányzani. Példaul a görög kérdést hozom itt föl. Míg Törökország makacsul törekvék visszafoglalni a görög tartományokat, siker nélkül pazarlotta erejét, és egész Európát izgásba hozta. S most is csak az nyugtatandja meg Európát, ha Szyriára és Egyiptusra nézve hasonlóan fog eszelekedni a porta, mely még ez áldozat után is elég hatalmas maradand. Mikép fog e kérdés alakulni, ha a basa meghal? Vagy Ibrahimnak fogja M. Ali hagyni birodalmát, ki azt, habár nem politikája, de kardja által megalapítá; vagy pedig fölosztandja fia között. Ha ez utóbbi hibát követné el, akkor a porta, felsőségi jogánál fogvást, minden esetre visszafoglalhatja ezen tartományt, akár örökösülés útján bírják azokat a basa utódi, akár nem. Ha ellenben Ibrahim általányos örökös lesz és mostani tulajdonságát nem veszíteni el, akkor a porta semmi esetre nem fogja visszaszerezhetni e tartományt. Az örökösülés tehát nem jogkérdés, hanem tett ügye, melynek eldöntetése csupán Egyiptus és a porta hatalmának álláspontjától függ M. Ali halálakor. Az örökösítés által tehát tulajdonképi csak pusztá szót nyert volna Ali, és ha Európa bölesége e részben engedékenységset tanácsolt vala a portának, úgy a keleti bonyolultság nem fogott oly komoly jelentőséget ölthetni. Azonban megvallom igen nehéz volt az öreg fejedelmet rábeszélni, hogy eddig birt tartományiról mondjon le, és meggyőzni arról, miszerint azok visszafoglalása lehetetlen. A szultán makacsúsága, és talán valamely diplomatának tanácsai nem hagyják a francia követ józan javaslatit elfogadtatni. Mivel utóbb mind a basa mind a nagyur is makacsul ragaszkodék követeléséhez, csupán diadal lehet köztük közbenjáró. A lassu, nehézkes és zivakodó diplomatai egyezkedés helyett a nisibii csata után a győzelemre kellett volna bízni a bírósokodást. A török hadsereg meg volt veretve, a hajóhad elpártolt, és végre még a szultán is meghalt, és vele azon mély gyűlölségis, mely a keleti ingerültséget okozá. A nehézségek föloldatását csak azon egy körülmény gátolhatá, ha diadal után a basa követelésit magosbraesigásván egyenesen Konstantinápoly felé indult volna. Ámde a basa ezt nem akará tenni; ő megállítá Taurustövében sergét és a diadal után csak azt kívánta, mit előbb, t. i. birtokának örökségi joggal reá ruháztatását. Vilemain: „O többet kívánt, Taurus kulesait: Adanát, Orfát és Diarbekirt.“ Thiers: „Mondják, hogy a basa Adanát, Orfát, Diarbekirt és a Taurus tövében fekvő tartományokat is követelé. De én megjegyzem, mikép hegy által megjegyzett határvonal soha nem bírhat oly pontos szabályzattal, mint folyamoké. Vannak ott tartományok, melyek Taurus kulesait foglalják magokban. Az adanai kerületre nem szorulna mulhatlanul a basa; de valamint ezt, úgy Orfát és Diarbekirt is Taurus kulesainak tartják. Ali azért még koránsem kívánta csonkítani Tauruson tul a török birodalmat, és így nem volt ok minden kívánságit elutasítani e követelése miatt. Csupán egy kívánatával érezteté győzelmi tulnyomóságát a basa, t. i. midőn Chosrew basa letételét sürgeté; köztudomásu mindazáltal, hogy e követelés mellett nem sokáig maradt. Ha M. Ali átmenvén Tauruson, Konstantinápolyt fenyegette volna, akkor álltánam az európai diplomata dologba keveredése okát; de ez utóbbi oly időben történt, midőn épen legfőkélebb nyugalom uralkodék Konstantinápolyban. Mondják ugyan, hogy nehéz lett volna megegyezést eszközölni a szultán és M. Ali között; de ugyan hasonlíthatna e azon nehézség ahhoz, mely jelenleg az európai hatalmakat egymás ellen izgatja? S nem lett volna e tanácsosb darab ileig saját útjának bocsátani a keleti ügyet, mint európai kérdéssé változtatni azt, melyet nem tudom mikép fognak föloldhatni. (Izgás.) Azon ellenvetést teszik ugyan, miszerint Franciaország nem huzható ki magát a tanácskozásból, és hogy a közbenjárulás szükséges következménye lön e tanácskozásnak. De e közbenjárulás módja még nagyobbítá az elkövetett hibát. Bécsben tartandó tanácskozást hoztak indítványba, és én megismérem a nyilvános oktatási miniszterrel, hogy az oda járulni nem akaró hatalom önzési tervek vádját halmozta volna magára. De mi célja volt e tanácskozásnak? Nyilvánosan ezeket mondák: 1) Russziát kizáró pártvédi jogától visszalépésre bírni; 2) egyezést létesíteni a basa és porta között. Illy tanácskozásba bocsátkozásnál mindenek előtt szükség volt arról meggyőződve lenni, hogy Russzia is oda járuland. Az öt hatalomból összeállandó tanácsban legalább két hatalomnak egyenlő véleményét kellett volna védni, és így legalább Franciaországnak meg kellett volna előbb egyezni Angliával, mert akkor aztán Ausztria és Porszország hozzájok csatlakozása kényszerítendheté Russziát a portai gyámságról lemondásra, mi rendkívül könnyebbitni fogta a végegyezkedést M. Ali és a porta közt. Hogy a tanácskozás összeállott, mielőtt Russzia megegyeztet tudta volna, az igen nagy hiba volt. (Vége következik.)

Görögország.

Athéne jan. 13. Városunkban összeesküvés földötetett fel, mely Philortodossa név alatt, vallási társulat jellemét öltvén magára, újvi ünnepléskor vala kiütendő. A kormány hathatós szabályokhoz nyúlt. Többen elfogattak. A csend nem zavartatott meg és a király még azon nap szentegyházban volt, estve pedig fényes táncmulatságot adott. Az összeesküvés célja volt Epirusban, Thessaliában és Macedoniában egyszerre zendülést támasztani és a királyt görög vallásra kénytetni.